

کشاورزی به سوی ۲۰۱۰

مطالعه جامع سازمان فائو پیرامون آینده اجتماعی کشاورزی جهان

ترجمه ماندانا جلالی نائینی

سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو) رشد فزاینده‌ای در تولید غذایی هر فرد را تا سال ۲۰۱۰ پیشبینی می‌کند. انتظار می‌رود محصولات غذایی کشورهای در حال توسعه از میزان روزانه ۲۵۰۰ کالری به‌ازای هر فرد، به ۲۷۰۰ کالری برسد و درصد افراد با تغذیه ناکافی از ۲۰ به کمی بالاتر از ۱۱ درصد کاسته شود. با وجود این رشد نیاز غذایی همگان تأمین نخواهد شد؛ همچنان حدود ۶۵۰ میلیون نفر (تقریباً معادل کل جمعیت آمریکا و اروپای غربی) دچار کمبود تغذیه مزمن خواهند بود و حتی کمتر از میزان لازم، انرژی روزانه به دست خواهند آورد. ترسیم وضع آینده سازمان فائو با جمع‌آوری نظرهای تخصصی از کلیه بخشهای این سازمان، به تدوین برنامه «کشاورزی به سوی سال ۲۰۱۰» اقدام کرده است که در آن جامعترین و دقیقترین بررسی از وضعیت کشاورزی کنونی، قابلیت‌های آن برای توسعه و پیامدهای اجتماعی

آن تا سال ۲۰۱۰ آمده است. تمرکز گزارش ۲۰۱۰ بر موضوعهای مربوط به آینده تأمین غذا، محیط زیست و پایداری است و به ارزیابی کامل کشاورزی - زیستمحیطی از منابع ارضی کشورهای در حال توسعه، براساس تولیدات اصلی و جنبی سرانه می‌پردازد. این مطالعه به مشکلاتی در زمینه تهیه و تأمین غذای کافی تا سال ۲۰۱۰ اشاره دارد و بخشی از آن به سیاستگذاری در رویارویی با این گونه مشکلات می‌پردازد.

کاهش رشد تولیدات کشاورزی

از گزارش ۲۰۱۰ چند نتیجه عمده حاصل شده است، از جمله اینکه رشد مورد انتظار تولیدات کشاورزی از رشد جمعیت پیشی خواهد گرفت ولی روند رشد کندتر از گذشته پیشینی شده است. اگر چه بیشتر این رشد (هم از نظر تولید و هم مصرف) در کشورهای در حال توسعه صورت خواهد گرفت، اما چنین رشدی برای حل مشکل کمبود تغذیه مزمن کافی نخواهد بود. این قبیل کشورها در ۲۰۱۰ از چنین ویژگیهایی برخوردار خواهند بود.

- عامل فقر همچنان موجب محدودیت تقاضای افراد خواهد بود.

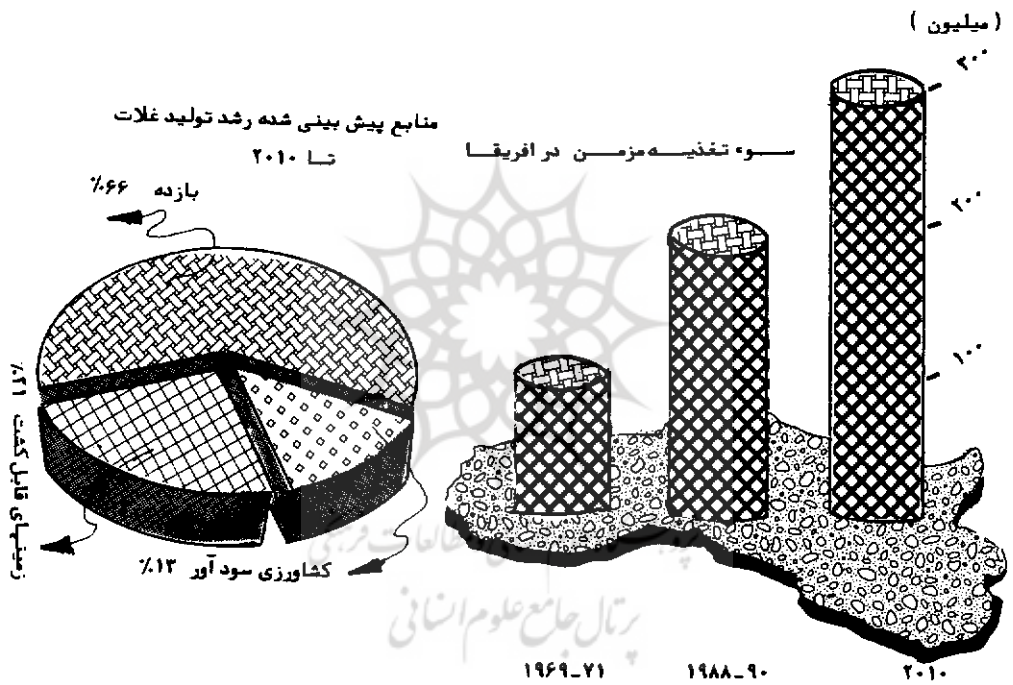
- کمبود تغذیه مزمن ممکن است تا ۱۲ درصد از جمعیت جنوب آسیا و $\frac{1}{3}$

جمعیت منطقه پایین صحرای آفریقا را در برمی‌گیرد.

- در مناطق محروم، منابع طبیعی نامساعد، مانع ترقی و توسعه کشاورزی خواهد شد.

- توسعه کند و ضعیف در آینده در برخی از این کشورها بر میزان مشکلات

جاری خواهد افزود.

انتقال تراز - اهمیت کشاورزی

از آنجا که اقتصاد بسیاری از کشورهای در حال توسعه وابستگی زیادی به کشاورزی دارد کشاورزی در این کشورها کلید افزایش درآمد، کاهش فقر و دستیابی به محصولات غذایی و تأمین غذا خواهد بود.

توسعه ناکافی و پیشینی نشده

گزارش ۲۰۱۰ پیشینی می‌کند که تولید غذا و محصولات غذایی کشورهای در حال رشد بویژه در جنوب آسیا و پایین صحرای آفریقا کافی نخواهد بود. کشورهای در حال توسعه نیاز فزاینده‌ای به واردات مواد غذایی از سوی کشورهای توسعه یافته خواهند داشت و انتظار می‌رود واردات خالص غلات در این گونه کشورها به ۱۶۰ میلیون تن برسد که تقریباً دو برابر میزان کنونی است.

منابع طبیعی و پایداری

گسترش و عمقی شدن کشاورزی برای تولید مواد غذایی، اشتغال و درآمد بیشتر، همچنان به تهدید پایداری تولیدات غذایی و حفظ منابع طبیعی وابسته به آن ادامه خواهد داد. مشکلات منابع طبیعی بخصوص در بخش شیلات نمایان است. احتمال کاهش تبادلات تجاری میان افزایش تولید و حفاظت محیط‌زیست در کشورهای در حال توسعه که در آنها کاربرد تکنولوژی و روشهای مدیریتی برتر، بیشتر امکانپذیر است افزایش خواهد یافت. نوآوری در تحقیقات کشاورزی، امکان کمتری را جهت افزایش بازده نسبت به چند دهه اخیر تأمین می‌کند. از طرف دیگر توسعه کشاورزی در کشورهای در حال رشد، اگر با مدیریت

صحیح صورت گیرد، می‌تواند حدود ۹۰ میلیون هکتار زمین بایر را به زیر کشت درآورد. گزارش ۲۰۱۰ بررسی کاملی از قابلیت‌های کشاورزی دیم در زمینهای بایر کشورهای در حال توسعه و شناسایی نزدیک به ۱۸۰۰ میلیون هکتار، عموماً در مناطق افریقایی پایین صحرا و امریکای جنوبی در اختیار ما می‌گذارد.

نیل به هدف

به رغم مشکلاتی در زمینه محیط‌زیست و تکنولوژی، احتمال زیاد می‌رود که تولید مواد غذایی در جهان، برای رویارویی با رشد روزافزون تقاضا تا سال ۲۰۱۰، به اندازه مورد نظر برسد. البته این امر در تمامی کشورها و مناطق به واقعیت نخواهد پیوست. در بسیاری از کشورهای کم درآمد فراهم ساختن عرضه لازم در رویارویی با تقاضای جمعیت در حال رشد به علت وجود منابع محدود زمینه‌های بهبود فیزیکی و زیربنایی، سرمایه‌گذاری فردی، اقتصادی و احتمالاً قوانین مربوط به محیط‌زیست را با تضییقاتی مواجه ساخت.

پرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی